

Копйова Ірина Анатоліївна,
*аспірант кафедри кримінального права № 1,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Харків
e-mail: zinovyevairina@ukr.net
ORCID 0000-0003-0231-8453.*

doi: 10.21564/2414–990x.137.98556
UDC 343.237

ЗМОВА НА ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА ОЗНАКА СПІВУЧАСТІ

Обґрунтовано визнання змови на вчинення злочину обов'язковою ознакою співучасті. Запропоновано виокремити змову між суб'єктами злочину за відсутності ознак співучасті і змову між співучасниками. Визначено початковий і кінцевий моменти змови для співучасника залежно від його виду. Доведено можливість виникнення співучасті за відсутності виконавця.

Ключові слова: змова на вчинення злочину; співучасть у злочині; виконавець злочину.

Копйова И. А., аспірант кафедри уголовного права № 1, Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, Украина, г. Харьков.
e-mail: zinovyevairina@ukr.net; ORCID 0000-0003-0231-8453

Сговор на совершение преступления как обязательный признак соучастия

Обосновано признание сговора на совершение преступления обязательным признаком соучастия. Предложено выделить сговор между субъектами преступления при отсутствии признаков соучастия и сговор между соучастниками. Определены начальный и конечный моменты сговора для соучастника в зависимости от его вида. Доказана возможность возникновения соучастия при отсутствии исполнителя.

Ключевые слова: сговор на совершение преступления; соучастие в преступлении; исполнитель преступления.

Вступ. У теорії кримінального права немає єдності у поглядах учених щодо визнання змови на вчинення злочину обов'язковою ознакою співучасті. Також невирішеним є питання, з якого моменту учасника змови слід визнати виконавцем, організатором, підбурювачем або пособником.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. А. А. Піонтковський (А. А. Piontkovskiy), П. Ф. Тельнов (Р. F. Telnov), М. А. Шнейдер (М. А. Shneyder) визнавали обов'язковою ознакою співучасті угоду на вчинення злочину,

що передбачає взаємну обізнаність співучасників про спільність вчинення ними злочину [1, с. 548–549; 2, с. 44; 3, с. 17]. Натомість М. І. Ковальов (M. I. Kovalov) визнавав угоду змовою, якщо має місце домовленість про спільну злочинну діяльність у майбутньому, і у зв'язку з цим указував, що не є обов'язковою ознакою співучасті попередня угода між співучасниками, бо достатньо лише обізнаності про злочинний характер діяння та наміру виконавця [4, с. 109–110]. П. І. Гришаєв (P. I. Grishaev) та Г. А. Кригер (G. A. Kriger) розглядали угоду як таку, що передбачає обізнаність про злочинний характер наміру та діяння один одного кожним співучасником, а не лише між виконавцем та іншим співучасником [5, с. 44]. Отже, вказані прихильники невизнання угоди обов'язковою ознакою співучасті пов'язували угоду з попередньою домовленістю про вчинення злочину.

Нині послідовниками визнання угоди (змови) на вчинення злочину обов'язковою ознакою співучасті є Ю. В. Абакумова (Yu. V. Abakumova), С. С. Аветисян (S. S. Avetisyan), О. А. Арутюнов (A. A. Arutyunov), М. О. Бабій (N. A. Babij), Г. П. Жаровська (H. P. Zharovs'ka), І. О. Зінченко (I. O. Zinchenko), О. О. Кваша (O. O. Kvasha) [6, с. 76; 7, с. 76–77; 8, с. 85; 9, с. 118; 10, с. 8; 11, с. 206; 12, с. 117].

Протилежну позицію у пострадянські часи відстоював А. А. Тер-Акопов (A. A. Ter-Akopov), зазначаючи про достатність для співучасті взаємної обізнаності декількох осіб про спільну участь у вчиненні злочинного діяння, а також О. В. Шеслер (A. V. Shesler), який ототожнював угоду із попередньою змовою на вчинення злочину [13, с. 139; 14, с. 12].

Метою і завданням статті є вирішення питання про те, чи є змова обов'язковою ознакою співучасті, а також чи завжди учасників змови на вчинення злочину можна визнати співучасниками.

Виклад основного матеріалу. На наше переконання, змова є для співучасті відправною ознакою, тобто такою, за наявності якої злочин набуває ознак співучасті, а отже, є її обов'язковою ознакою. За відсутності змови на вчинення злочину у співучасті має місце лише односторонній суб'єктивний зв'язок, що виключає співучасть. За загальним правилом, наявність попередньої змови між співучасниками означає досягнення ними змови на вчинення злочину у співучасті до його початку, тобто до стадії замаху на його вчинення. Тому досягнення змови з особою, яка вже вчиняє злочин, тобто в перебігу його вчинення, означає, що змова між цими особами є все-таки обов'язковою, хоча і не є попередньою.

У національному кримінальному законодавстві для визначення домовленості про спільне вчинення злочину не використовується поняття «угода». Законодавець застосовує формулювання «підшукування співучасників» та «змова на вчинення злочину» для позначення видів готування до злочину, а також «вчинення злочину групою осіб», коли злочин визнається вчиненим групою осіб без попередньої змови, та «вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою». Як зазначає Н. В. Маслак (N. V. Maslak), для наявності

змови на вчинення злочину достатньо лише домовленості двох чи більше суб'єктів злочину про спільне вчинення суспільно небезпечного діяння, передбаченого Особливою частиною КК, а у разі планування вчинення злочину або інших спільних дій матиме місце інше створення умов для вчинення злочину, тобто інші види готування. Науковець також вказує, що підшукування співучасників наявне тоді, коли особа лише знаходиться в процесі їх підшукування (наприклад, запропонувала іншій особі виступити пособником, а та відмовилась), а змова ж на вчинення злочину має місце тоді, коли вона дійсно відбулася, тобто інша особа погодилася на пропозицію спільно діяти для вчинення злочину. Н. В Маслак (N. V. Maslak) вважає за необхідне визнавати готуванням до злочину виявлення наміру у вигляді прямої пропозиції разом вчинити злочин [15, с. 38–39, 76].

На наш погляд, угода про вчинення злочину і змова на вчинення злочину за своєю суттю є домовленістю про спільне вчинення злочину, тому їх цілком можна ототожнювати. Погоджуємося, що для визнання вчинення злочину у співучасті з суб'єктивної сторони достатньо встановити взаємну обізнаність співучасників про спільність вчинення одного й того самого злочину та спрямованість зусиль на досягнення єдиного злочинного результату. Однак встановлення такої обізнаності якраз і свідчить про досягнення змови на спільне вчинення злочину. Тобто, з одного боку, змова на вчинення злочину сама по собі передбачає наявність такої взаємної обізнаності, а з іншого, – така взаємна обізнаність свідчить про досягнення змови. Так, наприклад, у роз'ясненнях до ст. 52 Кримінального уложення 1903 р. зазначено, що угода може бути або виражена прямо, шляхом переговорів, як під час вчинення злочинного діяння, так і у час, що йому передував, або вона може бути виражена такою діяльністю, що була б доказом згоди такої особи взяти участь у спільній справі [16, с. 191]. Тобто змова знаходить своє вираження зовні найчастіше в усній домовленості, може бути письмовою або у формі конклюдентних дій шляхом мовчазної згоди, коли один співучасник не заперечує, щоб у вчиненні злочину йому сприяв інший співучасник. У зв'язку з цим варто погодитися з Ю. А. Цветковим (Yu. A. Tsvetkov), що особа, яка заподіяла смерть іншій особі шляхом пострілу з пістолета, який підкинув їй у кишеню один з її друзів, не знаючи хто конкретно, але будучи обізнаним, що кожен з них бажав смерті цій особі, але не висловлював цього, повинна визнаватися виконавцем, а особа, що підкинула пістолет – пособником, тому що обидві усвідомлювали, що беруть участь в одному й тому самому злочині [17, с. 248]. Підкидання у кишеню пістолета особою засвідчує її намір сприяти вчиненню вбивства іншою особою шляхом надання знаряддя для його вчинення, а постріл з нього засвідчує сприйняття нею виявленого у кишені пістолета не як знахідки, а саме як сприяння у вчиненні вбивства шляхом надання для цього знаряддя вбивства. Сприйняття такого сприяння свідчить про досягнення змови (угоди) між цими особами на вчинення вбивства у співучасті, що зовні виявилася лише у взаємній обізнаності про спільність вчинення ними одного й того самого злочину і спрямованість зусиль на досягнення єдиного

злочинного результату. Однак межі змови на вчинення злочину можуть не вичерпуватися взаємною обізнаністю про спільність вчинення ними одного й того самого злочину і спрямованість зусиль на досягнення єдиного злочинного результату. Така змова може включати взаємну обізнаність співучасників про особу один одного, розподіл ролей між співучасниками або функцій у межах однієї ролі тощо.

Незважаючи на те, що змова є обов'язковою ознакою співучасті, учасників змови на вчинення злочину не завжди можна визнати співучасниками. Вважаємо за доцільне виокремлювати змову між суб'єктами злочину за відсутності ознак співучасті (змова як вид готування до злочину) і змову між співучасниками (співучасть у злочині). Визначення моменту виникнення змови між співучасниками залежить від вирішення питання, з якого моменту учасника змови слід визнати виконавцем, організатором, підбурювачем або пособником: а) з моменту досягнення змови про виконання відповідної ролі або б) з моменту її фактичного виконання.

У теорії кримінального права більшість науковців підставою кримінальної відповідальності за співучасть у злочині визнає вчинення суспільно небезпечного діяння, яке містить склад злочину, що утворюється з ознак, які зазначені у диспозиції статті Особливої частини КК України (далі – КК), та об'єктивних і суб'єктивних ознак співучасті, що доповнюють відповідну формулу складу злочину. Так, відповідно до ч. 2 ст. 29 КК організатор, підбурювач та пособник підлягають кримінальній відповідальності за відповідною частиною ст. 27 і тією статтею (частиною статті) Особливої частини КК, яка передбачає злочин, вчинений виконавцем. Аналіз цих положень свідчить, що в діянні організатора, підбурювача або пособника мають бути наявними ознаки діяння, передбаченого частинами 3, 4 або 5 ст. 27 КК.

З цього приводу О. В. Ус (O. V. Us) зазначає, що підбурювання, як діяльність співучасника, є завершеним у випадку, коли досягнуто результат – у підбурюваного виник намір (прагнення, бажання, рішучість) вчинити злочин або взяти участь у спільному його вчиненні. Науковець звертає увагу на те, що законодавець використовує минулий час – «особа, яка схилила», що свідчить про завершеність підбурювання, про «створення» ним особи, готової реалізувати злочинний задум підбурювача. Саме ключове слово «схилила» повинно покласти край суперечкам щодо моменту закінчення діяння цього співучасника [18, с. 35].

Коли в результаті схилення особа погоджується виконати роль організатора, підбурювача або пособника, але не виконує її (з причин, що не залежали від її волі, або добровільно відмовляється), має місце досягнення змови на вчинення злочину, проте ще не утворюється співучасть, бо ознаки діяння, передбаченого відповідною частиною ст. 27 КК, наявні у діянні лише одного із учасників змови – підбурювача. У такому разі відсутня кількісна ознака співучасті. Наприклад, одна особа схилила іншу особу до виготовлення знаряддя вчинення злочину, а остання відповідно дала обіцянку виготовити його, але не виготовила.

Тоді особа, що схилила до виготовлення знаряддя, вчинила діяння, передбачене ч. 4 ст. 27 КК, а особа, що дала обіцянку виготовити їх, але не виготовила, не може бути визнана такою, що вчинила діяння, передбачене ч. 5 ст. 27 КК. Між цими особами була досягнута змова на вчинення злочину, що передбачена у ч. 1 ст. 14 КК як вид готування до злочину. Однак співучасті ще не утворилося, бо змова при співучасті досягається між двома або більше співучасниками. Тоді як учасники змови на вчинення злочину стають співучасниками за наявності у діянні кожного з них ознак діяння, що передбачене відповідною частиною ст. 27 КК. Отже, особу, яка схилила іншу особу до виконання ролі організатора, підбурювача або пособника, а остання її не виконала, слід визнати учасником змови за відсутності ознак співучасті (змова між суб'єктами злочину) і притягати до відповідальності за готування до злочину, а не за готування до злочину у співучасті.

Таким чином, початковим моментом змови між суб'єктами злочину за відсутності ознак співучасті є виявлення наміру виконати роль організатора, підбурювача чи пособника або схилення особи до її виконання, а кінцевим моментом – момент, коли такий намір був погоджений з іншим учасником змови або, коли особа погодилася виконати відповідну роль, тобто досягнення змови. Якщо змова між суб'єктами злочину не переросла у змову між співучасниками, вони відповідають за досягнення змови на вчинення злочину, тобто за готування до злочину, обумовленого змовою. Для визнання особи організатором, підбурювачем або пособником недостатньо встановлення того, що вона виявила намір виконати відповідну роль або погодилася її виконати внаслідок схилення. Для визнання осіб учасниками змови між співучасниками слід встановити наявність в їх діянні ознак діяння, передбаченого відповідною частиною ст. 27 КК. У зв'язку з тим, що співучастю є участь у вчиненні злочину саме декількох суб'єктів злочину, ознаки такого діяння повинні бути наявними у діянні хоча б двох учасників змови на вчинення злочину. Початковим моментом змови між співучасниками є погодження наміру виконати роль організатора, підбурювача чи пособника з іншим учасником змови або надання згоди її виконати внаслідок схилення, тобто досягнення змови. Кінцевий момент змови між суб'єктами злочину співпадає з початковим моментом змови між співучасниками, що свідчить про переростання змови між суб'єктами злочину у змову між співучасниками. Тоді як кінцевим моментом змови між співучасниками, тобто моментом, з якого вона вважається досягнутою, є вчинення діяння, передбаченого відповідно частинами 3, 4 або 5 ст. 27 КК, тобто виконання кожним учасником змови ролі організатора, підбурювача або пособника, що була погоджена з іншим учасником змови або виконати яку суб'єкт злочину надав згоду. Саме з цього моменту ці учасники змови стають співучасниками.

Вважаємо, що формулювання законодавця у ч. 2 ст. 27 КК «вчинила злочин, передбачений цим Кодексом» свідчить про те, що виконавцем є особа, яка у співучасті з іншими суб'єктами злочину вчинила не лише закінчений злочин, тобто виконала діяння, яке утворює об'єктивну сторону складу злочину, а також

і готування до злочину або замах на нього. Отже, для досягнення змови з боку виконавця не вимагається виконання діяння, що утворює об'єктивну сторону складу злочину, а достатньо погодження наміру здійснити роль виконавця з іншим учасником змови шляхом вчинення останнім діяння, передбаченого відповідною частиною ст. 27 КК, або надання особою згоди у результаті схиляння її виконати. Тобто намір особи здійснити роль виконавця погоджується із організатором, підбурювачем або пособником шляхом створення ними умов для здійснення особою ролі виконавця. Виконавець, який у результаті схиляння до вчинення злочину надав згоду його вчинити, готування до злочину вчиняє вже у співучасті, бо змова на вчинення злочину визначена у ч. 1 ст. 14 КК як вид готування до злочину. При цьому обидві особи виконали діяння, передбачене у відповідній частині ст. 27 КК. Отже, при досягненні змови між виконавцем та підбурювачем, для цих співучасників початковий і кінцевий моменти змови співпадають – це вчинення діяння, передбаченого відповідною частиною ст. 27 КК. У такому разі підбурювач успішно виконав свою роль, а досягнення змови на вчинення злочину засвідчує те, що підбурювач і виконавець вже почали готуватися до злочину у співучасті.

Таким чином, початковим моментом змови виконавця є виявлення ним наміру здійснити роль виконавця або схиляння його до вчинення злочину. Кінцевий момент його змови полягає у погодженні наміру здійснити роль виконавця із співучасником, який виконує іншу роль, шляхом вчинення ним діяння, передбаченого відповідною частиною ст. 27 КК (наприклад, якщо потенційний виконавець звернувся до пособника з проханням виготовити знаряддя для вчинення ним злочину, а останній виготовив його і передав йому), або надання згоди здійснити роль виконавця (наприклад, якщо підбурювач схиляє виконавця до вчинення злочину, а виконавець погоджується з цим). При цьому виконавець може здійснювати також інші ролі, що при кваліфікації його діяння поглинаються роллю виконавця, але підлягають врахуванню при призначенні покарання на підставі ч. 5 ст. 68 КК (наприклад, якщо потенційний виконавець звернувся до пособника з проханням виготовити знаряддя вчинення злочину, а останній виготовив його і передав йому, він є одночасно виконавцем і підбурювачем).

При співучасті у виді співвиконавства не виникає потреба відмежування змови між суб'єктами злочину і змови між співучасниками, бо між співвиконавцями досягається лише одна змова – змова співучасників. Початковим моментом такої змови є виявлення їх наміру спільно виконати діяння, яке утворює об'єктивну сторону складу злочину, або їх схиляння до спільного виконання такого діяння. Тобто ініціатор змови є одночасно підбурювачем і співвиконавцем. Кінцевим моментом змови співвиконавців є погодження такого наміру з іншим співвиконавцем або надання згоди спільно виконати діяння, яке утворює об'єктивну сторону складу злочину.

Не можемо погодитися з думкою М. І. Ковальова (М. І. Kovalev), що за відсутності виконавця немає співучасті у злочині. Вчений зазначав, що було б

безглуздя дії декількох осіб, серед яких немає виконавця, називати співучастю у злочині, хоча якщо немає одного з інших співучасників – підбурювача або пособника, то співучасть цілком можлива [4, с. 99]. На наш погляд, співучасть на стадії готування може виникнути до підшукування виконавця, коли співучасники, вчинивши діяння, передбачене у відповідній частині ст. 27 КК, створили умови для вчинення діяння виконавцем, який перебуває у їх уяві як такий, що з'явиться у майбутньому. Так, наприклад, змова між співучасниками має місце, коли злочин було викрито до підшукування виконавця, однак до факту викриття організатор розробив план, залучив підбурювача для схилання пособника до виготовлення знаряддя вчинення злочину, а пособник, схилений підбурювачем, виготовив знаряддя і передав його організатору. Тобто співучасники можуть до підшукування виконавця створити умови для вчинення злочину, а потім залучити виконавця для виконання діяння, яке утворює об'єктивну сторону складу злочину.

Визначаючи у ст. 26 КК співучасть у злочині як умисну спільну участь декількох суб'єктів злочину у вчиненні умисного злочину, закон не конкретизує ні стадію його вчинення, ні обов'язкову наявність усіх видів співучасників. Тобто співучастю також можна визнати умисну спільну участь декількох суб'єктів у готуванні до злочину або у замаху на нього. Крім того, власне такі види готування до вчинення злочину, як підшукування співучасників або змова на вчинення злочину, свідчать про намір особи вчинити злочин у співучасті. Відповідно до положень ст. 16 КК склад готування до злочину утворюється сукупністю ознак, передбачених ст. 14 і тією статтею Особливої частини КК, яка передбачає відповідальність за закінчений злочин. Тобто особа підлягає відповідальності за створення умов для вчинення конкретного злочину, тоді як створювати такі умови вона може одноособово або спільно з іншими особами. Причому законодавець не вказує про підшукування виключно виконавця або змову на вчинення злочину виключно за наявності виконавця, тобто особа може підшукувати будь-якого співучасника (наприклад, організатор може підшукувати пособника). Таким чином, змова може досягатися між будь-якими співучасниками до підшукування виконавця. Отже, особа підлягає відповідальності за створення у співучасті умов для вчинення конкретного злочину, а фактична відсутність виконавця (коли співучасники створюють умови для вчинення злочину виконавцем, який з'явиться у майбутньому) не повинна виключати відповідальність за співучасть у готуванні до злочину. У зв'язку з цим не можемо погодитися і з М. О. Бабієм (N. A. Babij), який стверджує, що готуватися до вчинення злочину може лише та особа, яка сама буде безпосередньо вчиняти злочин, тобто виконувати об'єктивну сторону складу злочину, а саме буде його виконавцем [9, с. 675]. Причому М. О. Бабій (N. A. Babij) сам вказує про можливість співучасті до підшукування виконавця, бо на його думку, якщо свою діяльність почав схилений підбурювачем організатор злочину, а пособник зробив свій внесок у майбутню злочинну діяльність, то вони вже почали спільну злочинну діяльність навіть у тому випадку, якщо виконавець злочину

ще фактично не визначений. Те, що немає одного із співучасників або він не повністю виконав свою роль, не впливає на визнання дій інших осіб співучастю. Норми про співучасть підлягають застосуванню з моменту появи у дійсній події сукупності ознак, що характеризують співучасть у злочині, яку законодавець визначив як умисну спільну участь двох або більше осіб у вчиненні умисного злочину [9, с. 682].

Отже, співучасть між особою, яка схилила до виконання ролі організатора, підбурювача або пособника, і особою, яка погодилася її виконати, виникне з моменту, коли вони у співучасті створять умови для вчинення злочину майбутнім виконавцем, тобто з моменту успішного виконання ролі особою, що в результаті схилення погодилася її виконати. Якщо ж злочин було викрито, коли не всі з учасників змови виконали діяння, передбачене частинами 3, 4 або 5 ст. 27 КК, то учасниками змови між співучасниками є лише ті особи, що виконали відповідні діяння, а особи, які такі діяння ще не виконали, будуть учасниками змови між суб'єктами злочину.

На наш погляд, говорити про кінцевий момент змови співучасника у разі схилення особи до виконання відповідної ролі як про прийняття ним пропозиції її виконати є не зовсім точним, бо схилення може супроводжуватися психічним насильством або фізичним насильством, що не утворює стану крайньої необхідності, яке виключає визнання такого схилення пропозицією. Тому краще, як уявляється, говорити про кінцевий момент змови у разі схилення як про надання згоди виконати відповідну роль, що охоплює усі можливі випадки схилення.

Висновки. Таким чином, змова є обов'язковою ознакою співучасті. За її відсутності має місце односторонній суб'єктивний зв'язок, що виключає співучасть. Однак учасників змови на вчинення злочину не завжди можна визнати співучасниками. Слід виокремлювати змову між суб'єктами злочину за відсутності ознак співучасті (змова як вид готування до злочину) і змову між співучасниками. Змова між суб'єктами злочину за відсутності ознак співучасті має місце, коли вони досягли змови на вчинення злочину, але не вчинили, чи один з двох вчинив, а інший – не вчинив (з причин, що не залежали від його волі, або добровільно відмовився) діяння, передбачене відповідною частиною ст. 27 КК. Тоді як змова між співучасниками виникає, коли у діянні хоча б двох учасників змови на вчинення злочину наявні ознаки діяння, передбачені відповідною частиною ст. 27 КК.

Список літератури:

1. Пионтковский А. А. Учение о преступлении по советскому уголовному праву. Москва: Госюриздат, 1961. 655 с.
2. Тельнов П. Ф. Ответственность за соучастие в преступлении: научное издание. Москва: Юрид. лит., 1974. 208 с.
3. Шнейдер М. А. Соучастие в преступлении по советскому уголовному праву: монография. Москва: МГЭИ, 1958. 98 с.
4. Ковалев М. И. Соучастие в преступлении. Ч. 1. Понятие соучастия: монография. Свердловск: Уральск. рабочий, 1960. 288 с.

5. Гришаев П. И., Кригер Г. А. Соучастие по советскому уголовному праву: монография. Москва: Госюриздат, 1959. 255 с.
6. Абакумова Ю. В. Институт співучасті в кримінальному праві України: природа, сутність, сучасні проблеми визначення: монографія. Запоріжжя: КПУ, 2012. 320 с.
7. Аветисян С. С. Соучастие в преступлениях со специальным составом: монография. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2004. 467 с.
8. Арутюнов А. А. Соучастие в преступлении: монография. Москва: Статут, 2013. 408 с.
9. Бабий Н. А. Множественность лиц в преступлении и проблемы учения о соучастии: монография. Москва: Юрлитинформ, 2013. 720 с.
10. Жаровська Г. П. Співучасть у злочині за кримінальним правом України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2004. 20 с.
11. Зінченко І. О. Співучасть у злочині за кримінальним правом України та Англії: порівняльно-правовий аспект. *Вісн. Націон. ун-ту «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2013. № 3 (14). С. 205–216.
12. Кваша О. О. Співучасть у злочині: структура та відповідальність: монографія. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2013. 560 с.
13. Тер-Акопов А. А. Преступление и проблемы нефизической причинности в уголовном праве: монография. Москва: ЮРКНИГА, 2003. 480 с.
14. Шеслер А. В. Уголовно-правовые средства борьбы с групповой преступностью: монография. Красноярск: Сибир. юрид. ин-т МВД России, 1999. 75 с.
15. Маслак Н. В. Кримінальна відповідальність за готування до злочину: монографія. Харків: Право, 2010. 232 с.
16. Уголовное положение от 22 марта 1903 г. / под ред. Н. С. Таганцева. Рига: Лета, 1922. 1624 с.
17. Цветков Ю. А. Проблемы применения института соучастия. Уголовное право. *Актуальные проблемы теории и практики*: сб. очерков / под ред. В. В. Лунева. Москва: Юрайт, 2010. Очерк 7. С. 244–276.
18. Ус О. В. Кримінальна відповідальність за підбурювання до злочину: монографія. Харків: Видавець ФО-П Вапнярчук Н. М., 2007. 264 с.

References:

1. Piontkovskiy, A.A. (1961). Uchenie o prestuplenii po sovetскому уголовному праву. Moscow: Gosjurizdat [in Russian].
2. Telnov, P.F. (1974). Otvetstvennost za souchastie v prestuplenii. Moscow: Jurid. lit. [in Russian].
3. Shneyder, M.A. (1958). Souchastie v prestuplenii po sovetскому уголовному праву. Moscow: MGJeI [in Russian].
4. Kovalev, M.I. (1960). Souchastie v prestuplenii. Part 1: Ponjatie souchastija. Sverdlovsk: Ural'sk. rabochij [in Russian].
5. Grishaev, P.I., Kriger, G.A. (1959). Souchastie po sovetскому уголовному праву. Moscow: Gosjurizdat [in Russian].
6. Abakumova, Yu.V. (2012). Instytut spivuchasti v kryminalnomu pravi Ukrainy: pryroda, sutnist, suchasni problem vyznachennia. Zaporizhzhia: KPU [in Ukrainian].
7. Avetisyan, S.S. (2004). Souchastie v prestupleniyakh so spetsialnym sostavom. Moscow: JuNITI-DANA, Zakon i pravo [in Russian].
8. Arutyunov, A.A. (2013). Souchastie v prestuplenii. Moscow: Statut [in Russian].
9. Babij, N.A. (2013). Mnozhestvennost' lic v prestuplenii i problemy uchenija o souchastii. Moscow: Jurlitinform [in Russian].
10. Zharovs'ka, H.P. (2004). Spivuchast' u zlochyni za kryminal'nym pravom Ukrainy. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kiev [in Ukrainian].
11. Zinchenko, I.O. (2013). Spivuchast' u zlochyni za kryminal'nym pravom Ukrainy ta Anhlii: porivnial'no-pravovyj aspekt. *Visnyk Natsional'noho universytetu «Yurydychna akademiia Ukrainy*

imeni Yaroslava Mudroho» – Herald of National University «Yaroslav Mudryi National Law Academy of Ukraine», 3 (14), 205–216 [in Ukrainian].

12. Kvasha, O.O. (2013). Spivuchast u zlochyni: struktura ta vidpovidalnist. Luhansk: RVV LDUVS im. E. O. Didorenka [in Ukrainian].

13. Ter-Akopov, A.A. (2003). Prestuplenie i problemy nefizicheskoy prichinnosti v ugolovnom prave. Moscow: JuRKNIGA [in Russian].

14. Shesler, A.V. (1999). Ugolovno-pravovye sredstva bor'by s gruppovoy prestupnost'ju. Krasnojarsk: Sibirskij juridicheskij institut MVD Rossii [in Russian].

15. Maslak, N.V. (2010). Kryminal'na vidpovidal'nist' za hotuvannia do zlochynu. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].

16. Ugolovnoe ulozhenie ot 22 marta 1903 g. N.S. Tagancev (Ed.). (1922). Riga: Leta [in Russian].

17. Tsvetkov Yu.A. Problemy primeneniya instituta souchastiya. *Ugolovnoe pravo. Aktualnye problemy teorii i praktiki – Criminal Law. Current Issues in Theory and Practice*. V. V. Luneev (Ed.). (2010). Moscow: Jurajt, sketch 7, 244–276 [in Russian].

18. Us, O.V. (2007). Kryminal'na vidpovidal'nist' za pidburiuvannia do zlochynu. Kharkiv: Vydavets' FO-P Vapniarchuk N.M. [in Ukrainian].

Копыова І. А., Postgraduate Student of the Department of Criminal law № 1, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.

e-mail: zinovyevairina@ukr.net ; ORCID 0000-0003-0231-8453

Criminal conspiracy as an essential characteristic of complicity

In the article the author substantiated the recognition of the criminal conspiracy as an essential characteristic of complicity. The author made findings that participants of the criminal conspiracy cannot always be recognized as accomplices. As a result the author separated the criminal conspiracy between the subjects of crime without characteristics of complicity from the criminal conspiracy between accomplices. The author drew a conclusion that the participants of the criminal conspiracy become accomplices if an act of each of them has characteristics of an act provided for by the corresponding part of Art. 27 of the Criminal Code of Ukraine. The author substantiated that to achieve the criminal conspiracy of the principal offender is not required to commit an act which forms objective side of actus reus but is enough to coordinate the intent to execute role of the principal offender with another participant of criminal conspiracy by committing this participant an act provided for by the corresponding part of Art. 27 of the Criminal Code of Ukraine or to give consent in consequence of inducement to commit it. If the crime is committed by the co-principal offenders there is no need to separate the criminal conspiracy between the subjects of crime without characteristics of complicity from the criminal conspiracy between accomplices because only one criminal conspiracy can be achieved between the co-principal offenders – the criminal conspiracy between accomplices. The author substantiated that complicity in course of preparation of crime may arise before searching of the principal offender when other accomplices provided conditions for committing a crime and then attracted the principal offender for committing an act which forms objective side of actus reus.

Keywords: the criminal conspiracy; complicity in a crime; the principal offender.

Надійшла до редколегії 11.04.2017 р.